

שיעור מספר 4*
15 - 21 אוקטובר

אלוהים והסבל האנושי

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: רומים 1:18-20, איוב 7-10, 12, התגלות 4:11, קולוסים 1:16,17, מתי 6:34, איוב 8-12, 10, רומים 1-4:3.

פסוק לשינון: " לִכְן אֵל תִּדְאָגוּ לַיּוֹם מָחָר, כִּי הַמָּחָר יִדְאָג לְעַצְמוֹ; דֵּי לוֹ לַיּוֹם צָרְתּוֹ. מתי 6:34

בשונה מכל ספרי המקרא, ספר איוב מנותק לחלוטין מהקשר של סיפורי עם ישראל. החל מבראשית, לאחר הבטחתו של אלוהים "וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל" (בראשית 2:12) ועד לספר להתגלות, אשר מתאר את "העיר הקדושה", ירושלים (התגלות 19:22), בדרך זו או אחרת, ישירות או בהקיפין, ההקשר של עם ישראל ובריתו עם אלוהים עוזר לעצב את רוב ספרי המקרא.

בספר איוב לא מצויין שום דבר שקשור לזה, אפילו לא האירוע הקדום ביותר בהיסטוריית עם ישראל – יציאת מצרים. הסיבה הסבירה ביותר לכך היא שמשא כתב את ספר איוב בהיותו במדיין, יחד עם ספר בראשית (ראו גם The SDA Bible Commentary, vol. 3, p. 1140). יציאת מצרים עדיין לא התרחשה, שכן זה מסביר מדוע היא אינה מצויינת בספר.

לעומת זאת, ייתכן וישנה סיבה אחרת, חשובה עוד יותר. אחד מנושאי הליבה של ספר איוב, הסבל, הוא אוניברסלי. הוא אינו מוגבל לזמן או אנשים מסוימים. בין אם יהודי או גוי, כולנו יודעים משהו על צרותיו של איוב, על הכאב הקיומי שלו בעולם החטא. אף על פי כן שכאבו הוא ייחודי, איוב מייצג את כולנו בסבלינו.

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת ה-21 באוקטובר.

אלוהים בטבע

קראו רומים 18-20:1. מה שאל אומר כאן?

איזה משפטים עוצמתיים! מציאות קיומו של אלוהים מתגלה לנו "באמצעות הדברים שנבראו", כלומר אנשים אשר לא האמינו לא יהיה "להם במה להצטדק" לאחר שהם חזו במלא הדרה של הבריאה. שאל כותב שרק מתוך הבריאה אנשים יכולים ללמוד מספיק על קיומו וטבעו של אלוהים בכדי להישפט בצדק ביום המשפט.

ללא ספק, הטבע מגלה לנו כל כך הרבה דברים על אלוהים. כמו כן המדע של היום מגלה לנו פרטים מופלאים על הבריאה אשר אבותינו, אפילו לפני 300 שנה, שלא נדבר על 3000 שנה, אפילו לא יכלו לדמיין לעצמם. ישנה אירוניה מעניינת באובדה זו – ככול שמדע מגלה שהחיים מורכבים יותר ויותר, כך קטנים האמצעים שבעזרתם המדע מתאר את מקורינו כמקרי. למשל אייפון (iPhone), אשר נראה מתוכנן, פועל כמתוכנן, מראה תכנון פנימי וחיצוני, ועובד רק על פי המתוכנן, כמובן שהוא תוכנן ע"י מישהו. אך ייצור אנושי, אשר נראה מתוכנן, פועל כמתוכנן, מראה תכנון פנימי וחיצוני, ועובד רק על פי המתוכנן, כמובן שהוא תוצר של צירוף מקרים בלבד. כל כך עצוב שיש אנשים רבים, אשר מרומים בטענות הללו.

קראו איוב 10-12:7. כיצד המילים כאן משקפות את הרעיון שמוצג ברומים 18-20:1?

גם כאן נאמר לנו כי מציאותו של אלוהים נראת בעולם שנברא על ידו. למרות שהעולם כולו שרוי בחטא, והטבע אינו מגלה את מלוא האופי האלוהי, הוא בטוח מגלה את כוחו הבורא ואת מאפייני חסדו כמו כן.

אילו דברים בטבע מדברים אליכם במיוחד ומשקפים את עוצמתו ואת חסדו של אלוהים?
 כיצד אתם יכולים לשאוב כוחות ועידוד מתוך המסר שלהם?

שום דבר לא נברא מעצמו

ישנם נימוקים רבים, טובים ועוצמתיים לקיומו של אלוהים. מלבד העדות של העולם הנברא, ישנו גם מה שנקרא הנימוק "הקוסמולוגי". בעיקרון, זהו רעיון ששום דבר לא נברא מעצמו ושום דבר לא ברא את עצמו. במקום זאת, מה שנברא הוא נברא ע"י מישהו שהיה קיים לפני, וזה שברא אותו גם נברא ע"י מישהו שהיה קיים לפני. וכך זה ממשיך עד שאנחנו מגיעים למישהו שהוא לא נברא אלא היה קיים תמיד, מישהו שלעולם לא היה לא קיים. ומי זה יכול להיות אם לא אלוהים אשר מתואר בכתבי הקודש?

מה אומרים הפסוקים הבאים לגבי המקור של כל דבר?

התגלות 11:4

קולוסים 1:16,17

יוחנן 3-1:1

הפסוקים האלה מציגים בפנינו את ההסבר ההגיוני ביותר לבריאה – אלוהים שקיים לנצח. הוגים אחרים, אשר התנגדו לרעיון של קיום האלוהים, באו עם הצעה חלופית. במקום אלוהים נצחי וכל-יכול שברא את היקום, נאמר לנו ש"האין" ברא אותו. אפילו המדענים המפורסמים כגון סטפן הוקינג, אשר מכהן במקום בו כיהן אייזק ניוטון פעם, טוען כי "האין" ברא את התבל.

"בגלל שיש חוקים כגון כוח הכובד, התבל יכול וימשיך לברוא את עצמו מאין" (Stephen Hawking and Leonard Mlodinow, *The Grand Design* New York: Random House, 2010), p. 180.

למרות שבטוח כי הוקינג יכול להביא טענות מתמטיות מורכבות ועמוקות מאחורי אמירותיו, נשאר התהייה: הנה אנו פה, 400 שנים אחרי תחילת המהפכה המדעית, ואחד מן המדענים הטובים ביותר בעולם, טוען כי היקום וכל מה שבו נברא מ"אין"? שגיאה היא שגיאה, אפילו אם היא נעשתה ע"י מדען גדול.

קראן בהקשר הזה את ה-1 לקורינתים 3:19. מדוע כל כך חשוב לנו, לאדווייטסטיס,

להחזיק את האמת הזו תמיד בזיכרון?

הספר הקדום ביותר

על אף ההונאה של מי שלא מאמין באלוהים, לאלו שמאמינים יש מספר סיבות טובות לאמונתם. עם זאת, עדיין קיימת שאלה מתמדת, אשר רבים משתמשים בה במשך דורות להצדקת אי-אמונתם וזאת בעיית הסבל האנושי והרוע. כיצד ייתכן שאלוהים הוא הטוב ביותר, האוהב ביותר, כל-יכול ועדיין קיים הרוע? זה היה ומהווה אבן נגף לרבים. וגם, אם נהיה רגע כנים, מי מהמאמינים באלוהים, מאותם אנשים שטעמו וחוו את מציאותו של אלוהים ואת אהבתו לא נאבקו בשאלה זאת לעיתים? מעניין, כי אלן ג'י וייט מתארת בדיוק את מה שהמסורת היהודית אומרת: שמשנה כתב את ספר אויב בהיותו בארץ מדיין. "השנים הארוכות בשממת המדבר לא היו אבודות. לא רק שמשנה התכוון לתפקיד העילאי שציפה לו, אלא גם בו זמנית, הוא כתב את ספר בראשית ואת ספר אויב תחת השראתה של רוח הקודש, אשר עמו של אלוהים יקרא אותם עד תום הזמן" (Ellen G. White Comments, The SDA Bible Commentary, vol. 3, p. 1140).

מה שזה אומר לנו, שמתוך שני הספרים שנכתבו ראשונים אי-פעם בכתבי הקודש, אחד מתעסק בנושא אוניברסלי של כאב וסבל אנושיים. כלומר, אלוהים ידע כי שאלה זו תעסיק את האנשים במידה רבה ולכן הוא מלכתחילה הוא הכתיב למשה את ספר אויב. אלוהים מיידע אותנו עוד לפני הכל שאנחנו לא לבד בכאבינו ובסבלנו, שהוא אכן נמצא שם, הוא יודע על זה הכל, ואנו יכולים לקוות שבסופו של דבר הוא יסדר את הכל כמו שצריך.

מה אומרים הפסוקים הבאים על מציאות הרוע? מתי 6:34, יוחנן 16:33, דניאל 12:1, מתי 24:7.

עם זאת, באור כתבי הקודש הטיעונים של כוחות הרשע נגד קיומו של אלוהים אינם הגיוניים כלל. למרות שכתבי הקודש מלמדים אותנו על מציאותו של אלוהים כל-יכול, אוהב-כל ורב טובה, הם גם מלמדים אותנו על קיומו של רוע, סבל אנושי וצרות. רוע אינו יכול להיות תירוץ לאי-אמון באלוהים. למעשה, אפילו בקריאה שטחית של ספר אויב ניתן לראות כי גם מתוך הדכדוך המוחלט שלו, אויב מעולם לא הטיל ספק בקיומו של אלוהים. השאלה שמתעוררת במקום היא: מדוע כל הדברים הנ"ל קראו איתו?

זה טבעי לשאול שאלות על טבעו של הרוע שאנו רואים. כיצד אנחנו יכולים ללמוד לבטוח בחסדו של אלוהים למרות הרוע הזה?

הדילמה

קראו את הפסוקים הבאים באיוב. באיזה נושא איוב מנסה להתאבק? איזה שאלה הוא אינו שואל? איוב 4-8, 6:1-12, 9:

כפי שטענו במדריך אתמול, באף מקום ספר איוב אינו מפקפק בקיומו של אלוהים. להיפך, השאלה הייתה מדוע איוב עובר דרך כל הנסיונות הללו? ובהתחשב בכל מה שקרה לו, זו הייתה שאלה לגיטימית, במיוחד בהיותו מאמין באלוהים. למשל, אם אטאיסט היה עובר דרך אותם הנסיונות, התשובה לשאלה למה? הייתה די ישרה וברורה. אנו גרים בעולם ללא תכלית וללא משמעות, אשר אינו דואג לאף אחד. לכן, בהמצאינו תחת שליטתם של כוחות טבע קרים ואדישים, לעיתים אנו הופכים לקורבנות של הנסיונות אשר אינם בעלי מטרה. כיצד ייתכן שתהיה? אם לחיים עצמם אין מטרה, אזי גם כל הנסיונות המלווים אותם חסרי מטרה בהתאם. בעוד רבים עלולים למצוא את התשובה הזאת כמספקת, אך חסרת תקווה, זה בהחלט הגיוני בהתחשב בהנחה לפיה האלוהים אינו קיים. מצד שני, הדילמה היא שונה עבור מישהו כמו איוב.

קראו איוב 10:8-12. כיצד הפסוקים הנ"ל מסעיים לנו בהבנת השאלה האיומה אשר איוב נאבק בה?

כן, השאלה שבה נאבק איוב היא אותה שאלה שבה נאבקו המאמינים לאורך שנים וממשיכים להיאבק: אם אלוהים קיים, אלוהים טוב ואוהב, מדוע אנו ממשיכים לסבול מהדברים שאנו עושים? מדוע אפילו אנשים "טובים", כמו איוב עוברים דרך אתגרים לא פשוטים ונסיונות אשר על פניו נראים ללא תכלית כלשהי? נזכיר עוד פעם: במידה והיקום היה חסר אלוהים התשובה היתה פשוטה כמשמעה, שבעצם אלו הם החיים בעולם. החומרני בלבד שבו בני אדם הם תוצרי לוואי שוגגים של התחברות מולקולות ואטומים. איוב ידע משהו טוב יותר, וגם אנחנו, הנה לכם – דילמה.

מדעי האלוהות

קראו רומים 4:1-3. למרות שההקשר של הקטע הוא חוסר נאמנות של חלק מהעם הנבחר, מהו הנושא הגדול אליו מתחייס כאן שאול? מה הוא אומר על אלוהים?

שאל מצטט את תהילים 51:4, ואומר כיצד אלוהים בעצמו "לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרְךָ, תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶךָ." (רומים 4:3). הרעיון המוצג בפסוק הוא מוטיב אשר מופיע במקומות רבים במקרא. ושמו תיאודיצאה (מדעי האלוהות), מושג המסביר את חסדותו של אלוהים מול הרוע. זוהי שאלה עתיקת-ימים שאנו חוקרים אותה השבוע. למעשה, כל העימות הגדול הוא בעצם תיאודיצאה. בפני אנשים, בפני מלאכים, בפני היקום כולו, חסדותו של אלוהים תתגלה למרות הרוע שעוטף את העולם.

"כל שאלה של אמת ושקר בסיפור המתמשך של העימות הגדול הובהרה כעת. תוצאות המרד, פירותיו של פסילות חוקי האלוהים, נפתחו לראייתם של כל הישויות שנבראו. התפתחות של שלטונו של השטן בניגוד לשלטונו של אלוהים הוצגה לתבל כולו. פעולותיו של שטן גינו אותו בעצמם. חכמתו של אלוהים, צדקתו וחסדותו הוצדקו לגמרי. נראה כי הוא ניהל את כל מעשיו לאורך העימות הגדול תוך שמירה על הכבוד ועל טובתם של עמו ושל כל העולמות שהוא ברא." (אלן ג'יי וייט, העימות הגדול, עמ' 670,671).

יחד עם זאת, למרות שכעת קשה לנו להבין את זה היות ואנו נמצאים בעולם השרוי בחטא וסבל (ואם זה קשה לנו, דמיינו כיצד איוב חווה זאת), כאשר כל זה יהיה מאחורינו, נוכל לראות את טובו, צדקתו, אהבתו ונאמנותו של אלוהים בכל מעשיו כלפי האנושות, עם השטן ועם החטא. זה לא אומר שכל מה שקורה בעולמינו הוא טוב, ברור שלא. זה רק אומר שאלוהים מטפל בעולם בצורה המיטבית האפשרית, ואחרי שהניסיון המזעזע הזה עם החטא יגמר נוכל לצעוק: "גְדֹלִים וְנִפְלְאִים מַעֲשָׂיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת; צִדְקָתְךָ נִאֱמָת דְּרָכֶיךָ, מְלֶכֶת הַגּוֹיִים" (התגלות 3:15).

מדוע חשוב כל כך להלל את אלוהים, אפילו עכשיו, מול הנסיונות שנראים כל כך קשים?

נקודות למחשבה

סופר ופרשן משיחי קלייב סטיילפס ליואייס כתב ספר אשר מדבר על מותה של אשתו ומאבקו הפנימי בהשלמה עם מותה. הוא כותב כך: "זה לא שאני נמצא (אני חושב) בסיכון גבוהה של הפסקת אמונתי באלוהים. הסכנה הממשית היא להתחיל להאמין בדברים כה איומים לגביו. המסקנה שאני חרד ממנה היא לא ש"לאלוהים איננו קיים" אלא ש"הנה כך נראה אלוהים אמיתי. אל תענה את עצמך יותר." (A Grief Observed, pp. 6, 7).

וזאת השאלה שבה נאבק גם איוב. כפי שראינו, הוא אף פעם לא פיקפק בקיומו של אלוהים, מה שהוא נאבק בו זה שאלה על אופיו של אלוהים. איוב היה משרת נאמן של אלוהים. איוב היה אדם "טוב". לכן הוא ידע שלא מגיע לו לעבור דרך כל הנסיונות הללו. לפיכך, הוא שאל את השאלה ששואלים אותה המאמינים שעוברים דרך טרגדיה כלשהי: איזה הוא האלוהים? הלא זהו מהות של העימות הגדול כולו? השאלה היא לא על קיומו של אלוהים, אלא על אופיו של אלוהים. ולמרות שכל כך הרבה גורמים מעורבים בעימות הגדול, אין ספק שמותו של ישוע על הצלב, היכן שבנו של אלוהים "מְסַר אֶת עַצְמוֹ בְּעַדְנוּ כְּמִנְחָה וְקָרְבָן לְאֱלֹהִים, לְרִיחַ נְחוּחַ" (אפסוס 2: 5), יותר מכל דבר גילתה את טבעו האמיתי של הבורא. קרבן המשיח מראה לנו שאלוהים הוא אותו אל שבו כולנו יכולים לבטוח.

שאלות לדיון:

- 1 תתעכבו מעט על השאלה של סבל עבור אלו שאינם מאמינים באלוהים. כפי שראינו, הם אינם נאלצים להיאבק באותן השאלות שמאמינים באלוהים נאבקים בהן, כאשר נתקלים בטרגדיה. מצד שני, למה הם יכולים לקוות בכדי לקבל תשובות או להגיע לשקט נפשי? דמיינו לעצמכם שהנכם עוברים דרך כל מה שיש בחייכם, כאשר הכל נגמר בקבר עם שום דבר מאחוריו. לא פלא שרבים מתוך אלה שאינם מאמינים, מתייאשים מהחיים, ואף לא מוצאים שום משמעות בחיים. הספרות החילונית מלאה בקריאות והתנגדויות לחוסר המשמעות הגורף הזה. כיצד אנו יכולים, אפילו בתוך כל הצרות, לשאוב תקווה מתוך אמונתנו, על אף השאלות הקשות שנותרות?
- 2 מדוע כל כך חשוב לנו היום, לשאוף אל מזבח האלוהים וקורבן המשיח, העדות החזקה ביותר של אהבתו של אלוהים והתגלות אופיו של אלוהים? כאשר אנו מרגישים כנבלעים ע"י הצער, הטרגדיה או ע"י רוע בלתי מוסבר, מה אומר לנו קרבן המשיח על אופיו של אלוהים? בתהחשב במעמד זה, למה אנו יכולים לקוות בסופו של דבר על אף הדברים שאנו עוברים בחיינו על האדמה היום?